

Publiska piekļuve dokumentiem 2015. gadā

Prezidija sagatavotā
informācija iekļaušanai
Eiropas Parlamenta gada
ziņojumā

Pārredzamības nodaļa

Eiropas Parlamenta Izpētes dienests
Eiropas Parlaments
2016. gada maijs

IEVADS

Kopš 2001. gada 3. decembra Parlaments, Padome un Komisija piemēro Regulu (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi minēto iestāžu rīcībā esošiem dokumentiem.

Saskaņā ar šīs regulas 17. panta 1. punktu „ikviena iestāde reizi gadā publicē ziņojumu par iepriekšējo gadu, kurā norāda, cik gadījumos tā atteikusi nodrošināt piekļuvi dokumentiem, šādu atteikumu iemeslus un to slepeno dokumentu skaitu, kuri nav iekļauti reģistrā”.

Saskaņā ar Parlamenta Reglamenta 116. panta 7. punktu Parlamenta komiteja, kas ir atbildīga par tiesību aktiem pārredzamības jomā, t. i., Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu (LIBE) komiteja, pamatojoties uz Prezidija sniegtajām ziņām un citiem avotiem, sagatavo gada ziņojumu, kas minēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 17. panta 1. punktā. Pēc tam LIBE komitejas sagatavoto gada ziņojumu iesniedz plenārsēdē.

Šis dokuments ir priekšlikums par Prezidija sagatavotās informācijas iekļaušanu Eiropas Parlamenta 2015. gada ziņojumā, kas minēts Regulas (EK) Nr. 1049/2001 17. panta 1. punktā.

METODOLOĢIJA

Priekšlikumā par Prezidija sagatavotās informācijas iekļaušanu Eiropas Parlamenta 2015. gada ziņojumā jau otro reizi ir mainīts izkārtojums un ir izmantota pielāgota metodoloģija. Konkrētāk, saskaņā ar izmantoto atjaunināto metodoloģiju:

- dati par skatītajiem un pieprasītajiem dokumentiem attiecas tikai uz konkretizētiem dokumentiem;
- pieteikumi attiecībā uz ļoti lielu vai nenoteiktu tādu dokumentu skaitu, kurus iestāde nevarēja identificēt, nav iekļauti statistikā par skatītajiem un pieprasītajiem dokumentiem;
- datus par pieteikumiem piekļūt dokumentiem ir ņemti vērā pieteikumi, kuros prasīta piekļuve gan konkretizētiem dokumentiem, gan nenoteiktam dokumentu skaitam;
- daļēja piekļuve tiek uzskatīta par pozitīvu atbildi;
- atkārtoti pieteikumi attiecas uz pilnīgiem atteikumiem un daļēju piekļuvi;
- atkārtoti pieteikumi attiecas uz to gadu, kad iesniegti attiecīgie sākotnējie pieteikumi.

SATURA RĀDĪTĀJS

<i>Analītisks kopsavilkums</i>	4
<i>I NODAĻA</i>	5
<i>Regulas (EK) Nr. 1049/2001 īstenošana 2015. gadā</i>	5
A) Parlamenta dokumentu publiskā reāla saturs.....	5
B) Dati par skatītajiem un pieprasītajiem dokumentiem	6
B.1) <i>Tieši skatītie dokumenti</i>	6
B.2) Dokumenti, kas pieprasīti, izmantojot tiešsaistes pieteikuma veidlapu vai elektronisko pastu	7
C) Dati par pieteikumiem.....	8
D) Pieteikuma iesniedzēju raksturojums.....	11
<i>II NODAĻA Tendences un īpaši jautājumi</i>	13
A) Saskaņotās žurnālistu darbības attiecībā uz dokumentiem, kas attiecas uz deputātu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem.....	13
B) Paredzamā un triāloga dokumenti	14
C) Pieteikumi attiecībā uz nenoteiktu dokumentu skaitu	15
<i>III NODAĻA Eiropas Ombuda lēmumi un judikatūra</i>	17
1. Ombuda lēmums slēgtais dzīvība 1257/2014/KM	17
2. Pārskatītā ties	17
A) Tiesas spriedumi	17
B) Jaunas lietas	17
<i>Noslēguma piezīmes</i>	19

Priekšlikums par Prezidija sagatavotās
informācijas iekļaušanu Eiropas Parlamenta gada
ziņojumā par publisku piekļuvi dokumentiem
2015. gadā
(Regulas (EK) Nr. 1049/2001 17. pants)

Analītisks kopsavilkums

Dati

- Publiskajā reģistrā iekļauto dokumentu atsauču skaits turpināja palielināties. Līdz 2015. gada 31. decembrim reģistra datubāzē bija 606 256 dokumentu atsauces.
- Parlamenta publiskā reģistra tīmekļa vietnē 2015. gadā tieši skatīto dokumentu skaits ir 82 612, un vēl vairāk nekā miljons dokumentu tika skatīti, izmantojot citas platformas. Šajā pašā periodā Parlamentam ar tiešsaistes pieteikuma veidlapas vai elektroniskā pasta starpniecību tika nosūtīti 444 pieteikumi, kuros tika minēti 747 konkretizēti dokumenti, — salīdzinājumā ar 2014. gadu ir vērojams palielinājums par vairāk nekā 40 %.
- No šiem 444 pieteikumiem 107 pieteikumos bija minēti iepriekš nepubliskoti dokumenti.
- Kopējais pozitīvo atbilžu īpatsvars 2015. gadā bija gandrīz 90 %.
- Parlaments atteica piekļuvi 44 gadījumos — galvenokārt saistībā ar pieteikumiem, kuros bija prasīta piekļuve dokumentiem, kas saistīti ar deputātiem.
- Kā aizvien, lielākā daļa pieteikumu iesniedzēju bija zinātnieki un pētnieki. Uz savu piederību šai kategorijai norādīja 32 % pieteikumu iesniedzēju. Taču pieteikumus attiecībā uz iepriekš nepubliskotiem dokumentiem visbiežāk iesniedza žurnālisti.

Tendences

- To pieteikumu skaits, kas 2015. gadā iesniegti attiecībā uz ļoti lielu vai nenoteiktu dokumentu skaitu (pieteikumi attiecībā uz „visiem dokumentiem, kas attiecas uz” noteiktu tematu, „visiem dokumentiem, kuri satur informāciju par” noteiktu tēmu, vai dokumentiem, kuri attiecas uz veselu laikposmu, utt.), ievērojami palielinājās un salīdzinājumā ar 2014. gadu ir pieaudzis trīs reizes.
- Parlaments 2015. gadā saskārās ar žurnālistu organizētu kampaņu, kuras mērķis bija iegūt piekļuvi visiem apliecinotajiem dokumentiem, kas saistīti ar deputātu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem.
- Palielinājās sabiedrības interese par dokumentiem, kuri attiecas uz agrīnās vienošanās sarunām likumdošanas procedūras kontekstā, un jo īpaši uz daudzaiļu tabulām, kuras iesniegtas izskatīšanai iestāžu trīspusējās sanāksmēs.
- Tika iesniegti trīs jauni pieteikumi tiesvedības uzsākšanai Tiesā, kuru mērķis bija atcelt Parlamenta lēmumus par piekļuvi dokumentiem.

I NODAĻA

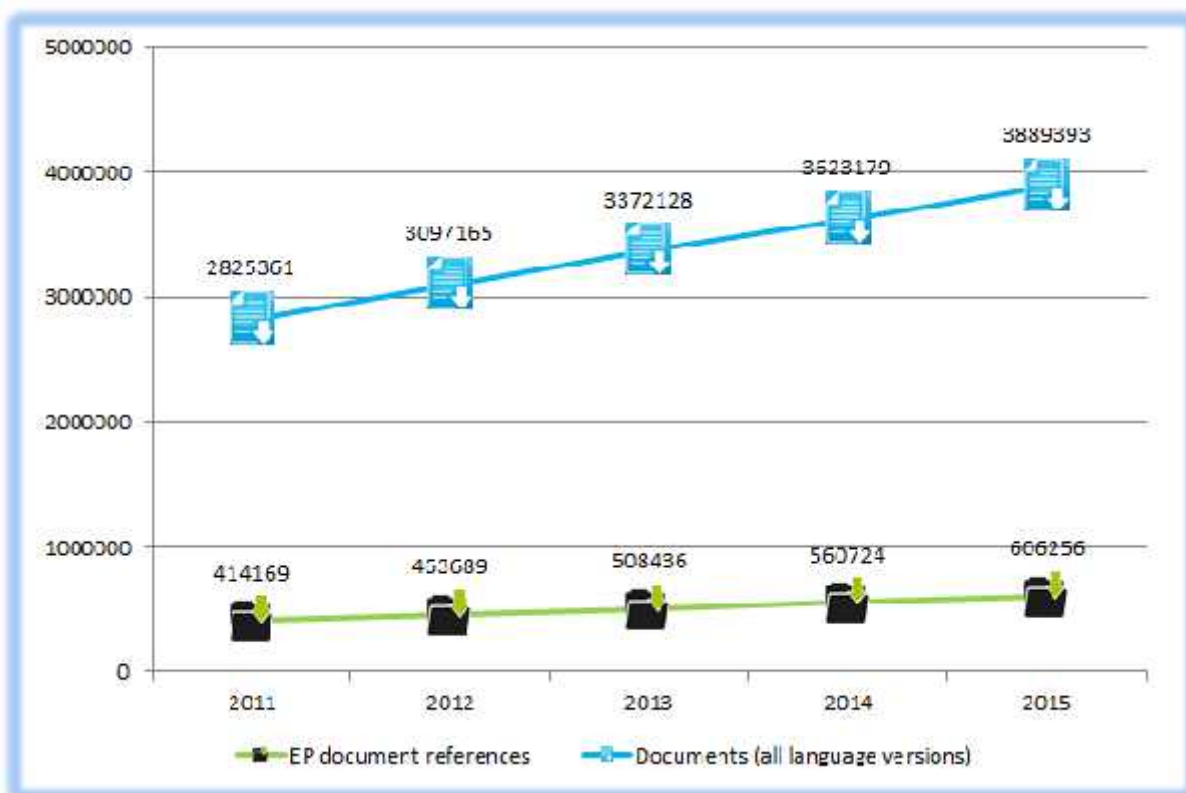
Regulas (EK) Nr. 1049/2001 īstenošana 2015. gadā

A) Parlamenta dokumentu publiskā reģistra saturs

Parlamenta dokumentu publiskajā reģistrā ir iekļautas atsauces uz Parlamenta oficiālajiem dokumentiem kopš 2001. gada.

Katru gadu dokumentu atsauču skaits ir palielinājies, un salīdzinājumā ar 2014. gadu 2015. gadā tas ir palielinājies par 8 %. Līdz 2015. gada 31. decembrim reģistra datubāzē bija 606 256 atsauces (kas atbilst 3 889 393 dokumentiem, ja ņem vērā visu valodu redakcijas). Parlamenta dokumentu publiskajā reģistrā netika iekļauts neviens slepens dokuments Regulas (EK) Nr. 1049/2001 9. panta nozīmē.

(1. att.) Parlamenta dokumentu publiskā reģistra attīstība

B) Dati par skatītajiem un pieprasītajiem dokumentiem¹

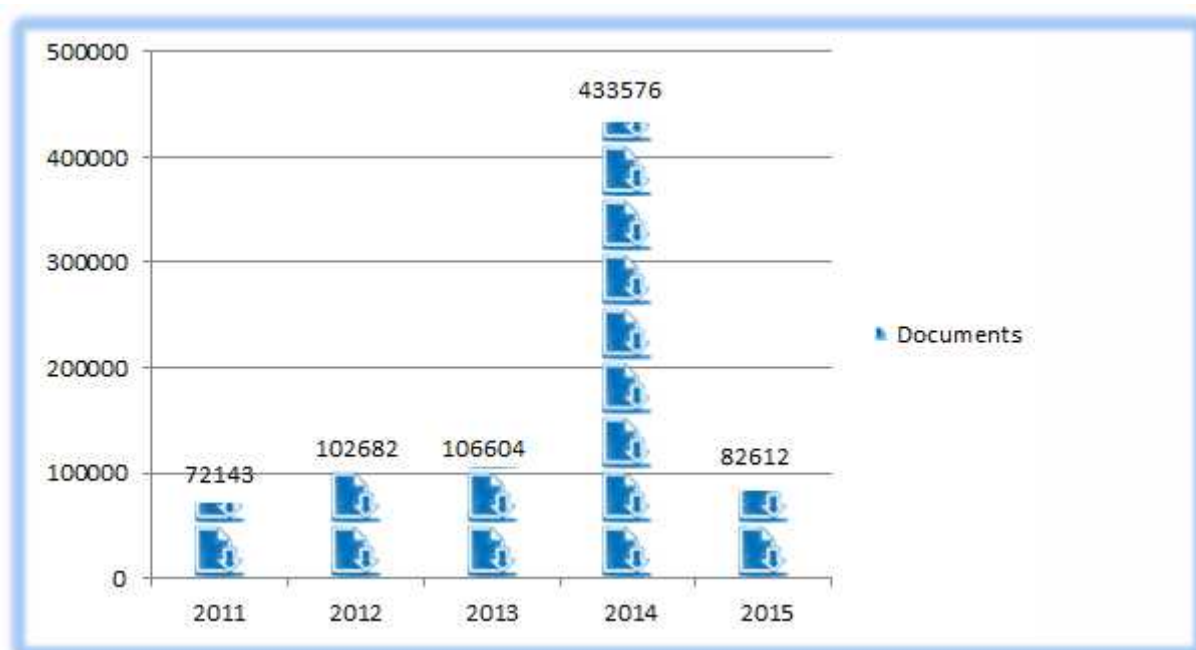
Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1049/2001 12. pantu aptuveni 95 % Parlamenta dokumentu var tieši skatīt Parlamenta publiskā reģistra tīmekļa vietnē². Piekļūvi dokumentiem, kurus nevar skatīt tieši, var iegūt, iesniedzot pieteikumu, izmantojot tiešsaistes pieteikuma veidlapu³ vai elektronisko pastu.

B.1) Tieši skatītie dokumenti

Parlamenta publiskā reģistra tīmekļa vietnē tieši skatīto dokumentu skaits 2015. gadā bija 82 612. Tomēr šajā skaitā neietilpst tie dokumenti, kuri skatīti, izmantojot citas ar reģistra datubāzi saistītās platformas, tostarp Parlamenta komiteju un Ideju laboratorijas tīmekļa vietnes (kopējais lejupielādēto dokumentu skaits pārsniedz vienu miljonu).

Parlamenta publiskā reģistra tīmekļa vietnē visbiežāk skatīto dokumentu veidi bija šādi (dilstošā secībā): atbildes uz jautājumiem (40,72 %), jautājumi, uz kuriem jāatbild rakstiski (25,71 %), pieņemtie teksti (4,41 %), rezolūciju priekšlikumi (2,06 %).

(2. att.) Dokumentu publiskā reģistra tīmekļa vietnē skatīto dokumentu skaits

¹ Šie dati attiecas tikai uz konkretizētiem dokumentiem

² <http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simpleSearchHome.htm?language=LV>

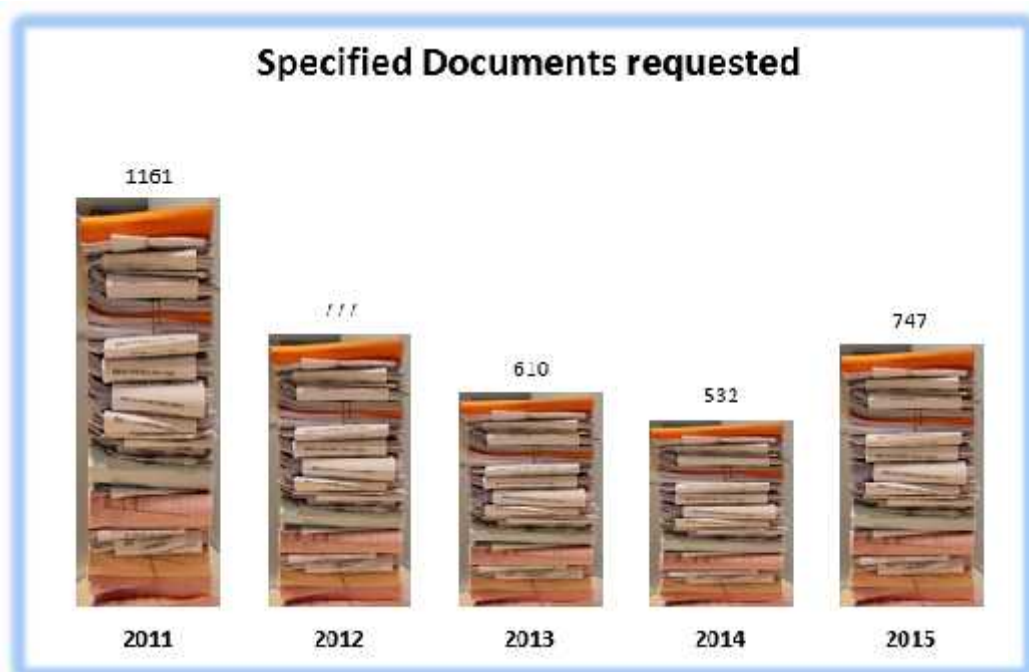
³ <https://www.secure.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=LV>

B.2) Dokumenti, kas pieprasīti, izmantojot tiešsaistes pieteikuma veidlapu vai elektronisko pastu

Parlamentam 2015. gadā ar tiešsaistes pieteikuma veidlapas vai elektroniskā pasta starpniecību tika prasīta piekļuve 747 konkrētizētiem dokumentiem — salīdzinājumā ar iepriekšējā gadā pieprasīto konkrētizēto dokumentu skaitu ir vērojams palielinājums par vairāk nekā 40 %.

Šajā pieauguma rādītājā tomēr nav ņemts vērā nenoteiktais to dokumentu skaits, kas pieprasīti, iesniedzot pieteikumus cita starpā arī attiecībā uz „visiem dokumentiem, kas attiecas uz” noteiktu tematu, „visiem dokumentiem, kuri satur informāciju par” noteiktu tēmu, vai dokumentiem, kuri attiecas uz veselu laikposmu, utt. Šos dokumentus nav iespējams izteikt skaitļos statistikas vajadzībām.

(3. att.) Konkrētizētu dokumentu skaits, kuri pieprasīti, izmantojot tiešsaistes pieteikuma veidlapu vai elektronisko pastu

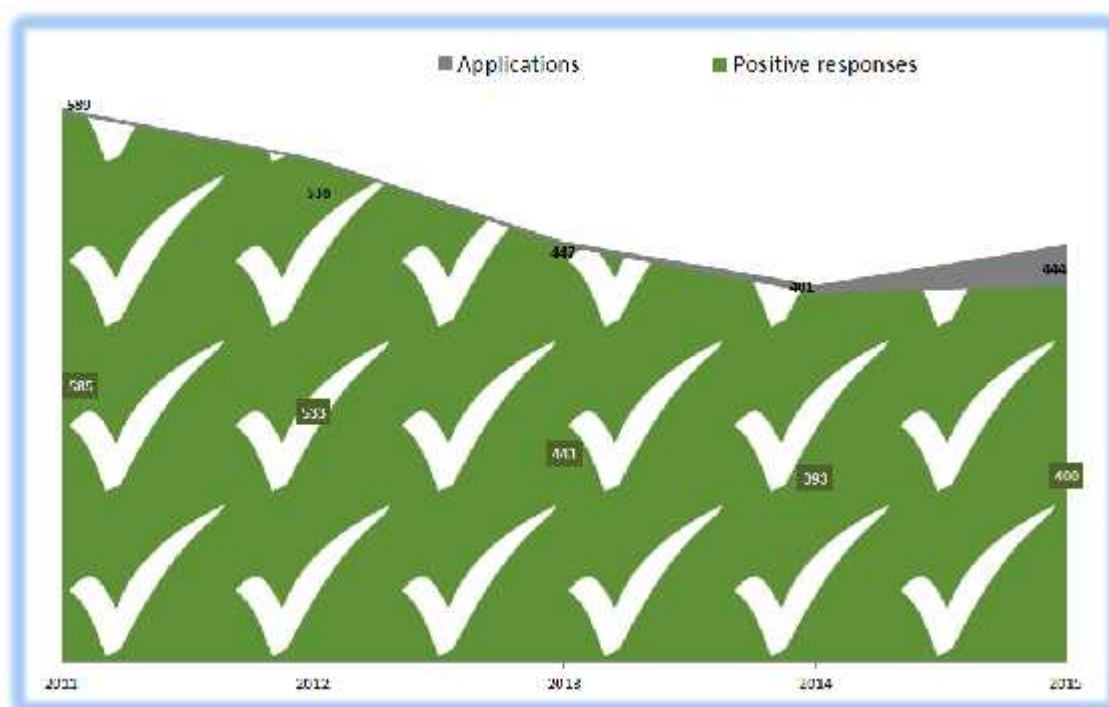
C) Dati par pieteikumiem

Parlaments 2015. gadā saņēma 444 pieteikumus, kas iesniegti, izmantojot tiešsaistes pieteikuma veidlapu vai elektronisko pastu. Konkrētāk, Parlaments izskatīja 322 pieteikumus, kuros prasīta piekļuve konkrētizētiem dokumentiem, 112 pieteikumus, kuros prasīta piekļuve nenoteiktam dokumentu skaitam, un 10 iestāžu savstarpējas apspriešanās gadījumus saskaņā ar „Saprašanās memorandu”⁴.

Ir vērts atzīmēt, ka salīdzinājumā ar 2014. gadu vairāk nekā trīs reizes ir palielinājies to pieteikumu skaits, kuros prasīta piekļuve nenoteiktam dokumentu skaitam. Gandrīz 25 % no visiem 2015. gadā saņemtajiem pieteikumiem tika prasīta piekļuve vai nu „visiem dokumentiem, kas attiecas uz” noteiktu tematu, vai arī „visiem dokumentiem, kuri satur informāciju par” noteiktu tēmu.

2015. gadā tika iesniegti 444 pieteikumi, un 400 gadījumos Parlaments sniedza pozitīvu atbildi, savukārt četros gadījumos piešķīra daļēju piekļuvi pieprasītajiem dokumentiem.

(4. att.) Pieteikumu un pozitīvo atbilžu skaits

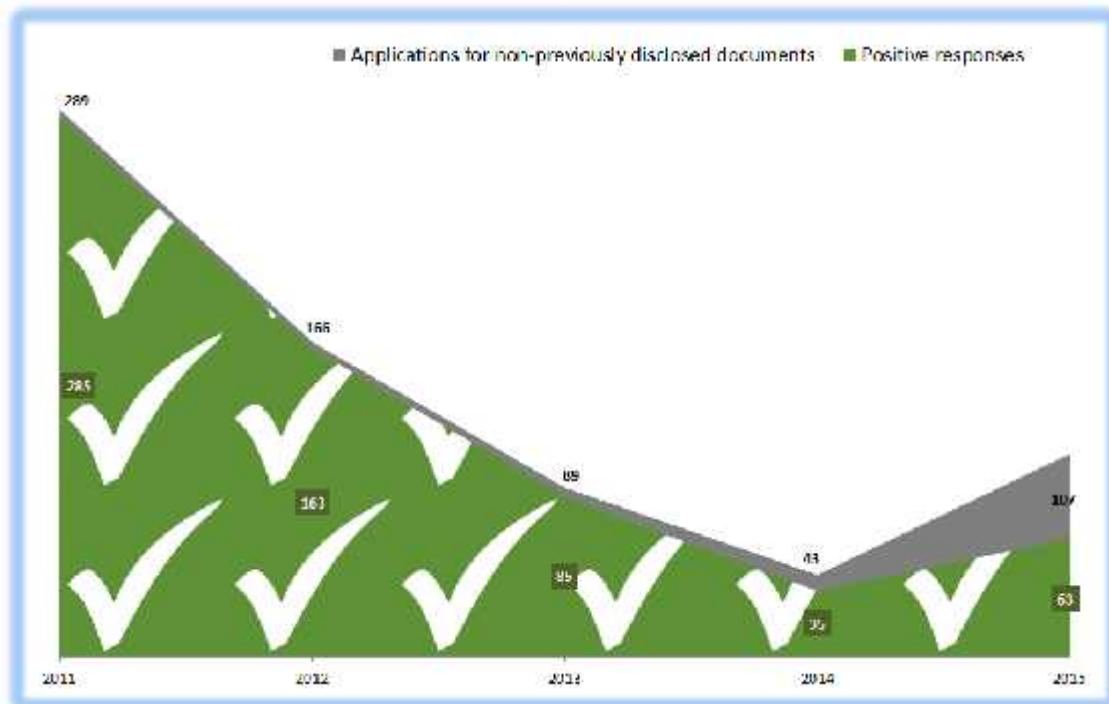
Turklāt 107 pieteikumos no 2015. gadā saņemtajiem 444 pieteikumiem bija minēti iepriekš nepublicēti dokumenti.

Pieteikumi par iepriekš nepublicētiem dokumentiem attiecās galvenokārt uz dokumentiem, kas saistīti ar deputātiem (46,7 %), politiskām struktūrām (17 %), Eiropas līmeņa politisko partiju finansēšanu (10 %), dialoga dokumentiem (8,5 %), juridiskajiem atzinumiem (8 %) un publisko iepirkumu (3 %).

Parlaments 2015. gadā sniedza pozitīvu atbildi uz 63 no 107 pieteikumiem attiecībā uz iepriekš nepublicētiem dokumentiem.

⁴ Saprašanās memorands, kas 2002. gada 9. jūlijā parakstīts starp Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dienestiem, par Regulas (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem 4. panta 4. punkta piemērošanu.

(5. att.) **Pieteikumu uz iepriekš nepubliskotiem dokumentiem skaits un pozitīvo atbilžu skaits**

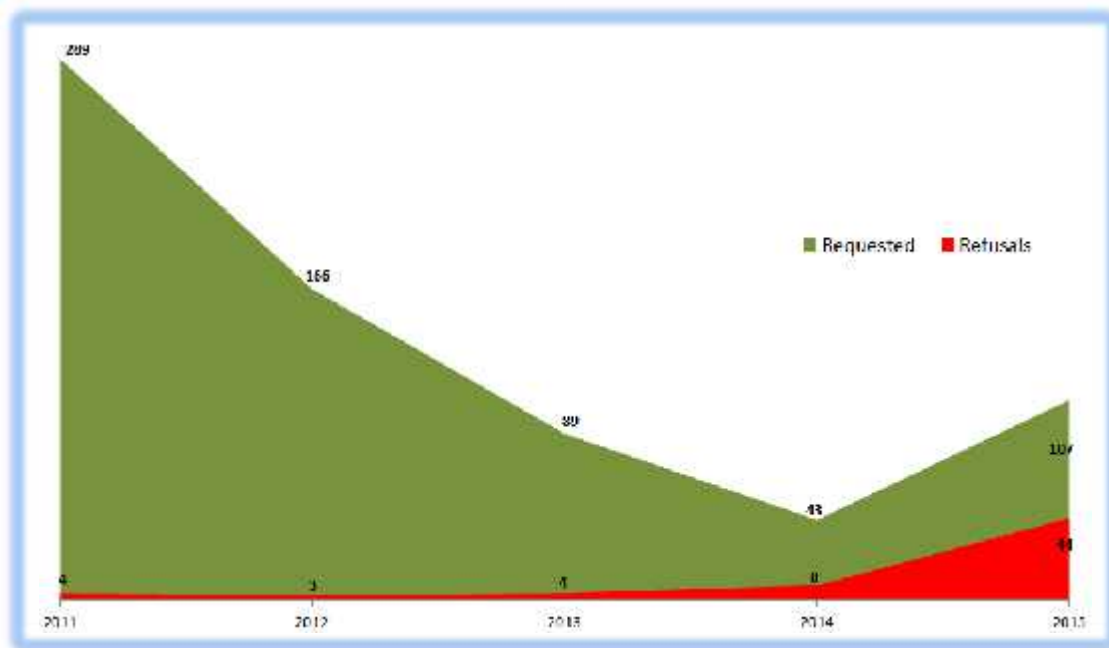

Parlaments 2015. gadā ar kompetentās iestādes lēmuma starpniecību 44 gadījumos liedza publisku piekļuvi dokumentiem, divos gadījumos vienlaikus piešķirot daļēju piekļuvi dažiem no pieprasītajiem dokumentiem.

No šiem 44 atteikumiem 40 atteikumi attiecās uz dokumentiem, kas saistīti ar deputātiem, divi atteikumi attiecās uz politisko partiju finansēšanu un vēl divi — attiecīgi uz gaidāmajām sarunām par „Telekomunikāciju vienotā tirgus regulu” (TSM) un Parlamenta telpu drošību.

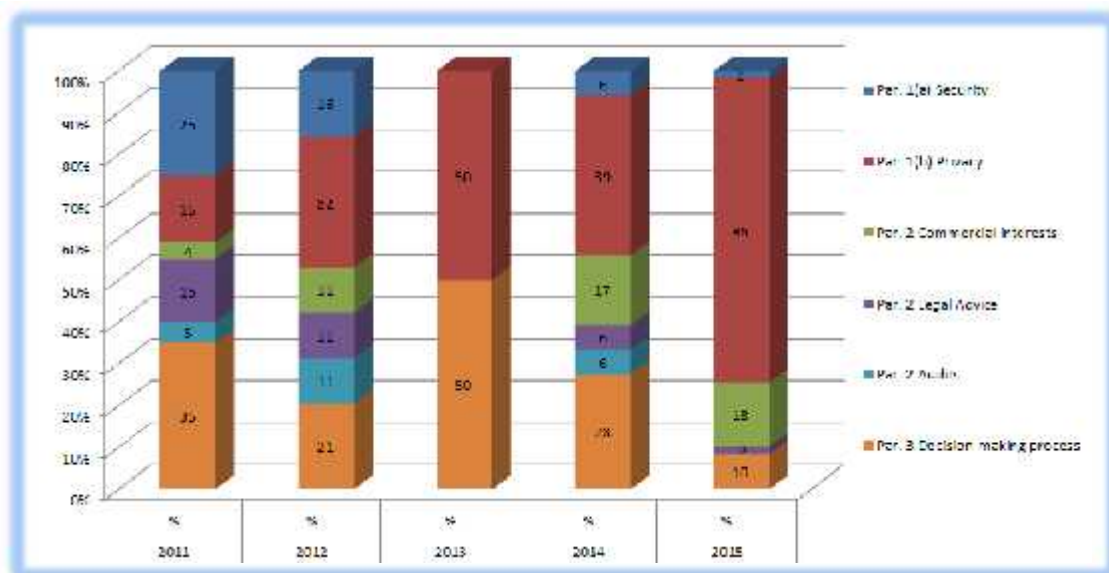
Šeit jānorāda, ka atteikumu skaita palielināšanās salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir tiešā veidā saistīta ar 31 atteikumu, kas attiecās uz 31 žurnālista veiktajām saskaņotajām darbībām, kuru mērķis bija iegūt piekļuvi visiem apliecinotajiem dokumentiem, kas attiecas uz deputātu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem (sk. II nodaļas A sadaļu).

(6. att.) Pieteikumu uz iepriekš nepubliskotiem dokumentiem skaits un atteikumu skaits

Tāpat kā 2014. gadā, Parlamenta atteikumi tika pamatoti galvenokārt ar nepieciešamību aizsargāt personu privāto dzīvi un neaizskaramību (Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts), fiziskas vai juridiskas personas komerciālās intereses (Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkts) un iestādes lēmumu pieņemšanas procesu (Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkts).

(7. att.) Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. pantā noteikto izņēmumu piemērošanas īpatsvars

Visbeidzot, Parlamenta pozitīvo atbilžu īpatsvars 2015. gadā bija visai augsts, proti, kopējais šādu atbilžu īpatsvars bija aptuveni 90 %, savukārt pozitīvo atbilžu īpatsvars attiecībā uz pieteikumiem par iepriekš nepubliskotiem dokumentiem bija 60 %.

D) Pieteikuma iesniedzēju raksturojums⁵

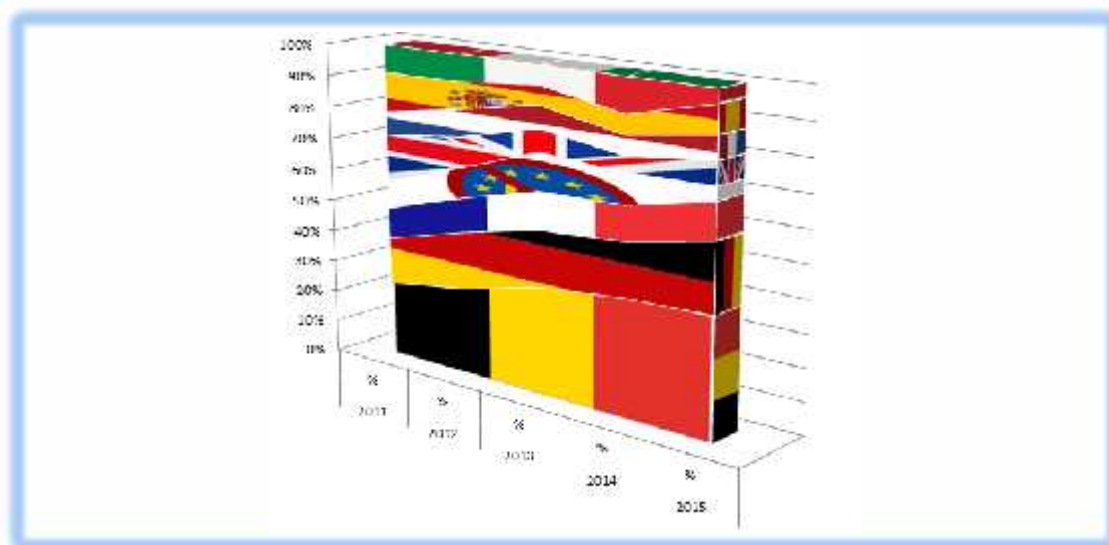
Kā aizvien, lielākā daļa pieteikumu iesniedzēju bija zinātnieki un pētnieki, šajā kategorijā ietilpstot vairāk nekā 32 % pieteikumu iesniedzēju, kam seko uzņēmumi, vides organizācijas un citi interešu pārstāvji, kuru pieteikumi kopumā veido aptuveni 25 % no visiem pieteikumiem. Ievērojams skaits pieteikumu 2015. gadā tika saņemts no žurnālistiem (12,5 %), kuri pārstāvēja lielāko daļu to pieteikumu iesniedzēju, kuri iesniedza pieteikumus par iepriekš nepubliskotiem dokumentiem, savukārt no juristiem saņemto pieteikumu īpatsvars saglabājās aptuveni 9 % apmērā.

Attiecībā uz pieteikumu iesniedzēju ģeogrāfisko sadalījumu pa ES dalībvalstīm 2015. gada modelis ir ļoti līdzīgs tam, kas bija vērojams iepriekšējos gados. Tāpat kā iepriekšējā gadā aptuveni 30 % pieteikumu iesniedzēju bija no Beļģijas, kam sekoja (dilstošā secībā) Vācija (aptuveni 14 %), Francija (9 %), Spānija (6,5 %), Nīderlande un Apvienotā Karaliste (abos gadījumos pieteikumu iesniedzēju īpatsvars bija gandrīz 6 %). Pieteikumu skaits no trešām valstīm turpināja samazināties, un to īpatsvars bija aptuveni 3,1 % no kopējā pieteikumu skaita.

Līdzīgi iepriekšējos gados vērojamajām tendencēm 2015. gadā pieteikumu iesniegšanai visbiežāk izmantotā valoda joprojām bija angļu valoda (56,5 %), aiz kuras ierindojās franču valoda (13 %), aiz sevis atstājot vācu valodu (tās izmantošanas rādītāji nedaudz samazinājās — līdz 11 %), un spāņu valoda (gandrīz 7 %).

(8. att.) *To pieteikumu iesniedzēju raksturojums, kuri pieprasījuši piekļuvi dokumentiem 2015. gadā⁶*

(8.a att.) *Valstspiederība*

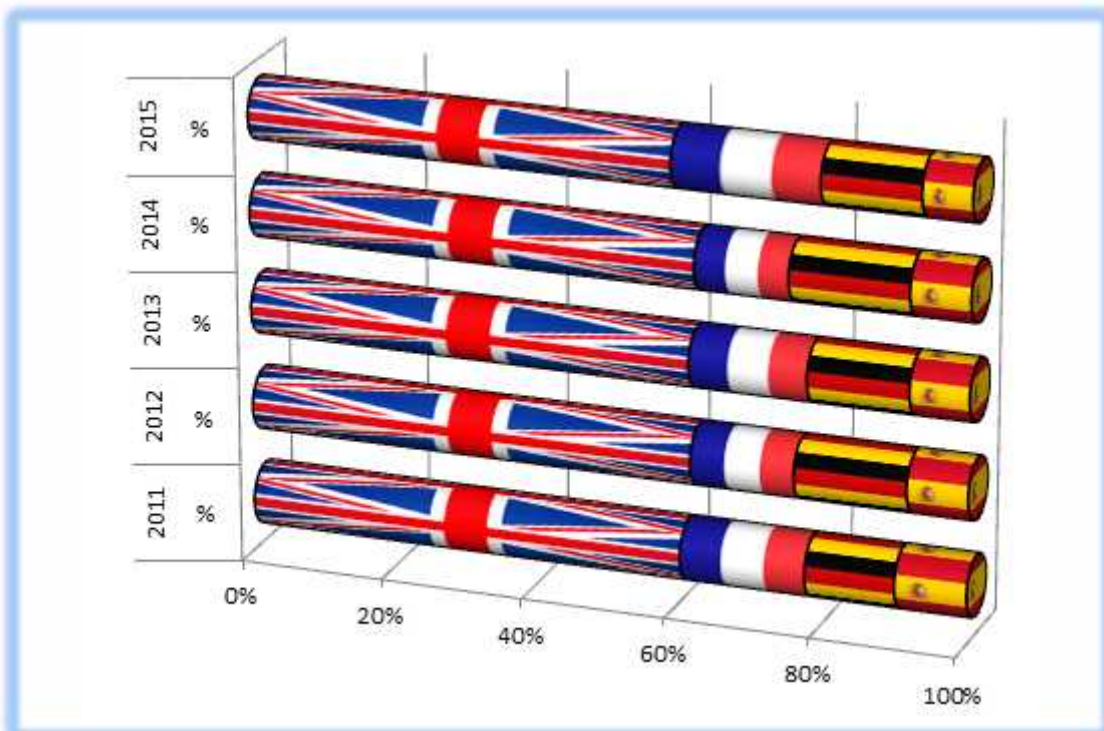
⁵ Dati par pieteikumu iesniedzējiem tiek apkopoti, pamatojoties uz informāciju, kuru pieteikumu iesniedzēji sniedz savos pieteikumos. Taču, tā kā Regula (EK) Nr. 1049/2001 pieteikumu iesniedzējiem neuzliek pienākumu sniegt informāciju par savu identitāti, zināms skaits pieteikumu iesniedzēju patiesi neatklāj savu nodarbošanos.

⁶ © diagrammās iekļauto attēlu autortiesības pieder: salem / Fotolia - kebox / Fotolia- Pekchar / Fotolia - DIDEM HIZAR / Fotolia - Claudio Divizia / Fotolia - ravennka / Fotolia - photolars / Fotolia - Becky Stares / Fotolia - Sylvie Bouchard / Fotolia - atScene / Fotolia - Seraphim Vector / Fotolia- valentint / Fotolia - quka / Fotolia - Gstudio Group / Fotolia - mostafa fawzy / Fotolia - BERLINSTOCK / Fotolia - Double-J Design - Eiropas Savienībai.

(8.b att.) **Profesija**

(8.c att.) **Valoda**

II NODAĻA

Tendences un īpaši jautājumi

2015. gadam ir raksturīgi divu veidu pieteikumi, kurus saņēma Parlaments: 31 žurnālista veiktās saskaņotās darbības, kuru mērķis bija iegūt piekļuvi visiem apliecinājumiem dokumentiem, kas attiecas uz deputātu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem, un aizvien pieaugoša interese par piekļuvi dokumentiem, kuri attiecas uz agrīnās vienošanās sarunām likumdošanas procedūras kontekstā, un jo īpaši uz daudzaiļu tabulām, kuras iesniegtas izskatīšanai iestāžu trīspusējās sanāksmēs (tā saucamajos dialogos).

Turklāt 2015. gadā ievērojami pieauga to pieteikumu skaits, kas iesniegti attiecībā uz piekļuvi lielam vai nenoteiktam dokumentu skaitam.

A) Saskaņotas žurnālistu darbības attiecībā uz dokumentiem, kas attiecas uz deputātu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem

2015. gadā turpinājās ar deputātiem saistītu dokumentu pieprasījumu skaita palielināšanās tendence.

Aptuveni 11 % no visiem pieteikumiem tika prasīta piekļuve dokumentiem, kas saistīti ar deputātiem, īpaši pievēršoties viņu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem, kā arī saziņai ar interešu pārstāvjiem.

Izskatot šādus pieteikumus, Parlaments piemēro divus pamatprincipus:

- a) Parlamenta Reglamenta 116. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru dokumenti, kurus ir sagatavojuši deputāti vai politiskās grupas, ir Parlamenta dokumenti attiecībā uz piekļuvi dokumentiem, ja tie ir iesniegti saskaņā ar Reglamentu. Tas nozīmē, ka deputātu personīgie dokumenti, tostarp viņu e-pasta vēstules, sagatavotās vai saņemtās vēstules vai iekšējās piezīmes, nav uzskatāmi par „Parlamenta dokumentiem”, un tādēļ tie neietilpst Regulas (EK) Nr. 1049/2001 darbības jomā;
- b) pamatnostādnes, kuras Prezidijs apstiprināja 2008. gada 20. februārī, pamatojoties uz valstu parlamentos izmantotajiem paraugprakses piemēriem, saskaņā ar kuriem atsevišķiem deputātiem izmaksāto summu detalizēts atšifrējums netiek publiskots, taču deputāti var brīvi atklāt papildu informāciju.

Jo īpaši Parlaments 2015. gadā saskārās ar konkrētām koordinētām darbībām, kuru mērķis bija panākt visu to apliecināto dokumentu publiskošanu, kas saistīti ar deputātu izdevumiem un pabalstu pieprasījumiem.

No 31 žurnālista, kuri ir visu ES valstu valstspiederīgie, tika saņemti līdzīgi pieteikumi par piekļuvi visiem dokumentiem, kas ir Parlamenta rīcībā un attiecas uz viņu valstspiederības valsti pārstāvošo deputātu izdevumu atmaksāšanu laikposmā, sākot no viena gada un līdz pat vairāk nekā četriem gadiem. No trim dalībvalstīm tika saņemts vairāk nekā viens pieteikums, dažādiem pieteikumu iesniedzējiem prasot piekļuvi dokumentiem, kas attiecas uz dažādiem gadiem.

Pieteikumu iesniedzēji vēlējās piekļūt visiem apliecinājumiem dokumentiem, kas saistīti ar deputātu ceļa un uzturēšanās izdevumiem, piemaksu par vispārējiem izdevumiem un

parlamentārās palīdzības piemaksu⁷, apgalvojot, ka šādu dokumentu publiskošana ir nepieciešama, lai 1) nodrošinātu sabiedrisku kontroli pār publisko līdzekļu izmantošanu, ļaujot atklāt iespējamus finanšu pārkāpumus, un 2) sniegtu ieguldījumu publiskajās debatēs par Parlamenta darbību un to, kā rodas un kā tiek segti atsevišķi izdevumi.

Parlaments lēš, ka iespējamais to dokumentu skaits, uz kuriem attiecas pieteikumi, ir vairāk nekā 200 000 dokumentu gadā.

Sniedzot atbildes pieteikumu iesniedzējiem, Parlaments ņēma vērā visjaunāko judikatūru, kas attiecas uz šo jautājumu⁸, un Parlamenta pienākumu nodrošināt pienācīgu līdzsvaru starp sabiedrības interesi panākt dokumentu publiskošanu un attiecīgo personu tiesībām uz viņu privātās dzīves un neaizskaramības aizsardzību. Parlamenta atteikumu pamatā bija jo īpaši šādi apsvērumi:

- a) fakts, ka apliecinātie dokumenti, kas attiecas uz piemaksas par vispārējiem izdevumiem un deputātu bankas kontu izrakstu izmantošanu, nav uzskatāmi par Parlamenta dokumentiem;
- b) nepieciešamība aizsargāt personu privāto dzīvi un neaizskaramību saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, jo pieteikumu iesniedzēji nebija norādījuši uz vajadzību pēc personas datu nodošanas viņu rīcībā;
- c) pārmērīgais administratīvais slogs, kas saistīts ar pieprasīto dokumentu iespējamo publiskošanu, kas ir nesamērīgi liels salīdzinājumā ar pieteikumu mērķi un kas ir pretrunā labas pārvaldības principam.

Pieteikumu iesniedzēji ir apstrīdējuši Parlamenta lēmumu atteikt piekļuvi pieprasītajiem dokumentiem, iesniedzot sūdzību Tiesā, kur patlaban norisinās tiesvedība.

B) Pārredzamība un trialoga dokumenti

Otra pieminēšanas vērtā tendence 2015. gadā bija pieaugoša interese par dokumentiem, kuri attiecas uz agrīnās vienošanās sarunām likumdošanas procedūras kontekstā, un jo īpaši uz daudzaiļu dokumentiem, kuri iesniegti trialogu ietvaros. Paralēli tam Ombuds 2015. gadā uzsāka izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas attiecībā uz šo tematu.

Daudzaiļu dokuments ir kopīgs dokuments, kurā parasti ir atspoguļoti visu trīs sarunās iesaistīto iestāžu nostāja, kā arī ir paredzēta ceturtā aile, kurā ierakstīt iespējamus kompromisa risinājumus. Taču aiļu secība un skaits var atšķirties atkarībā no politiskajām vajadzībām un sarunu būtības.

Daudzaiļu dokumenti ir kļuvuši par iestāžu galveno darba instrumentu brīžos, kad tās apspriež tiesību aktu priekšlikumus un cenšas panākt vienošanos. Dokumenti ir paredzēti tam, lai saskaņotu visu trīs iestāžu nostājas, tādējādi panākot attiecīgā tiesību akta pieņemšanu agrīnā procedūras posmā. No šīs perspektīvas raugoties, daudzaiļu dokumenti ir izstrādāti kā pragmatisks instruments, kas palīdz nodrošināt, ka sarunas norit pienācīgā veidā, ka visas iesaistītās puses saņem atjauninātu informāciju un ka tiek garantēta sarunu procesa iekšējā pārredzamība. Tie ir kļuvuši par neaizstājamu instrumentu, lai garantētu

⁷ Vārdu savienojums „apliecinātie dokumenti” nozīmē vilcienu biļetes, elektroniskās biļetes, kurās norādīts arī ceļojuma maršruts, lidojumu iekāpšanas kartes, ceļa izdevumu deklarācijas, rēķinu oriģinālus, kuros redzamas uzturēšanās izmaksas, reģistrēto deputātu palīgu darbā pieņemšanas dokumentāciju, līgumus starp deputātiem un viņu valsts maksātājaģentiem un vietējiem palīgiem, algas aprēķinus, prakses līgumus, līgumus ar pakalpojumu sniedzējiem un rēķinus par sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī deputātu bankas kontu izrakstus.

⁸ Lieta T-115/13 *Dennekamp* / Parlaments ECLI:EU:T:2015:497

sarunu procesa efektivitāti un palīdzētu sarunu procesā veidot un nodrošināt uzticēšanos visu iesaistīto pušu starpā.

Parlaments 2015. gadā saņēma pieteikumu, kura mērķis bija panākt publisku piekļuvi visiem daudzaiļu dokumentiem, kas attiecas uz visām nepabeigtajām likumdošanas procedūrām. Pieteikums aptvēra aptuveni 40 likumdošanas procedūras un apmēram 119 daudzaiļu dokumentus. Lai gan Parlaments jau iepriekš bija saņēmis vairākus pieteikumus par publisku piekļuvi trialoga dokumentiem, šī bija pirmā reize, kad Parlaments saskārās ar šādu visaptverošu pieteikumu, kam, iespējams, varētu būt visai tālejošas sekas attiecībā uz iestāžu sarunām, kā arī uz Parlamenta iekšējā darba metodēm un pārredzamības politiku kopumā.

Sākotnējais atteikums tika pamatots ar to, ka ļoti lielā dokumentu skaita dēļ šī pieteikuma izskatīšana Parlamentam radītu pārmērīgi lielu administratīvo slogu, kas ir pretrunā proporcionalitātes un labas pārvaldības principiem. Pieteikuma iesniedzējs pēc tam iesniedza atkārtotu pieteikumu, kurā prasības tvērums bija sašaurināts, attiecinot to tikai uz tiem daudzaiļu dokumentiem, kas attiecas uz likumdošanas procedūrām, kuras notiek saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 16. pantu vai arī ietilpst LESD V sadaļas „Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa” darbības jomā.

Par atkārtotajam pieteikumam atbilstošām tika atzītas piecas likumdošanas procedūras, kuras ietvēra astoņus daudzaiļu dokumentus. Lai nodrošinātu pienācīgu līdzsvaru starp sabiedrības interesi panākt dokumentu publiskošanu un iestādes lēmumu pieņemšanas procesa aizsardzību, Parlaments atsevišķi izvērtēja katru dokumentu, uz kuru attiecās šis atkārtotais pieteikums.

Katra konkrētā tiesību aktu kopuma gadījumā Parlaments ņēma vērā dažādās iespējamās publiskošanas sekas, tostarp nepieciešamību saglabāt uzticēšanos sarunu dalībnieku starpā, negatīvas ietekmes uz iestāžu sadarbību novēršanu un principa „kamēr nav panākta vienošanās par visu, nav panākta vienošanās ne par ko” nozīmi. Tāpēc, nodrošinot dokumentu publiskošanu, kad vien tas iespējams, Parlaments secināja, ka sarunās pausto un daudzaiļu dokumentos atspoguļoto nostāju minimālas konfidencialitātes aizsardzība ar mērķi nodrošināt iestādes lēmumu pieņemšanas procesa labu darbību pat likumdošanas kontekstā varētu izrādīties svarīgāka nekā vispārējas pārredzamības intereses.

Šajā kontekstā sešiem no pieprasītajiem dokumentiem tika piešķirta pilnīga piekļuve, savukārt daļēju piekļuvi varēja piešķirt tiem diviem dokumentiem, attiecībā uz kuriem vēl nebija noslēgušās sarunas īpaši sensitīvās jomās, jo šo dokumentu pilnīga publiskošana šajā likumdošanas procedūras posmā varētu būtiski kaitēt iestādes lēmumu pieņemšanas procesam Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmās daļas nozīmē.

C) Pieteikumi attiecībā uz nenoteiktu dokumentu skaitu

Kā jau minēts 2014. gada ziņojumā, pēdējos gados ir vērojama tendence aizvien palielināties to pieteikumu skaitam, kuros prasīta piekļuve lielam vai nenoteiktam dokumentu skaitam, — tie ir pieteikumi attiecībā uz „visiem dokumentiem, kas attiecas uz” noteiktu tematu, „visiem dokumentiem, kuri satur informāciju par” noteiktu tēmu, vai dokumentiem, kuri attiecas uz veselu laikposmu. To pieteikumu skaits, kas iesniegti attiecībā uz nenoteiktu dokumentu skaitu, 2015. gadā ievērojami palielinājās un salīdzinājumā ar 2014. gadu pieauga trīs reizes, veidojot 25 % no visiem minētā gada laikā saņemtajiem dokumentu pieprasījumiem.

Šie pieteikumi nereti tiek iesniegti ar tādu portālu starpniecību kā tīmekļa vietne „Ask the EU”, kurā darbojas automātiska sistēma, kas izveido *ad hoc* elektroniskā pasta adreses, lai ES iestādēm iesniegtu pieteikumus par piekļuvi dokumentiem, neprasot lietotājiem sniegt nekādu informāciju par sevi vai savu identitāti⁹.

Pretēji dažiem valstu tiesību aktiem Regulā (EK) Nr. 1049/2001 nav iekļauts neviens noteikums par negodīgiem, ļaunprātīgiem vai acīmredzami nepamatotiem pieteikumiem. Tajā nav paredzēts, ka pieteikuma iesniedzējiem būtu jāsniedz informācija par sevi vai ka pieteikums būtu jāpamato.

Taču atsevišķos gadījumos tas, ka nav sniegti nekādi paskaidrojumi, kas Parlamentam varētu palīdzēt identificēt pieteikumā minētos dokumentus, vai ka nav sniegta nekāda informācija par pieteikuma iesniedzēja identitāti, var traucēt pienācīgi izskatīt pieprasījumus.

Piemēram, pieteikumi, kas iesniegti attiecībā uz „*visiem dokumentiem*”, var radīt pārmērīgu administratīvo slogu, kas nav savienojams ar labas pārvaldības principu, jo šādu pieteikumu izskatīšana nereti prasa padziļinātu izpēti, lai varētu identificēt visus potenciāli atbilstošos dokumentus, un vairāku Parlamenta departamentu sadarbību, kas pārsniedz to parastās funkcijas.

Līdzīgā veidā iemesls bažām ir arī informācijas par pieteikuma iesniedzēja identitāti trūkums, jo tas Parlamentam traucē novērst ļaunprātīgu piekļuvi dokumentiem, neatbildot uz fiktīviem vai atkārtotiem pieprasījumiem, kas nosūtīti no neīstām e-pasta adresēm.

Šo iemeslu dēļ un nolūkā aizsargāt labas pārvaldības principu Parlaments 2015. gadā konsolidēja savu praksi pieprasīt pieteikumu iesniedzējiem norādīt savu pasta adresi, lai Parlaments viņus varētu pienācīgi informēt par atteikumu piekļūt dokumentiem ierakstītā vēstulē, saņemot apstiprinājumu par saņemšanu un tādējādi nodrošinot juridisko noteiktību.

Šo pašu iemeslu dēļ Parlaments 2015. gadā sāka sistemātiskāk atsaukties uz Regulas (EK) Nr. 1049/2001 6. pantu, lūdzot pieteikuma iesniedzēju precizēt pieteikumu, ja tas nav bijis pietiekami precīzs.

⁹ http://www.asktheeu.org/en/body/european_parliament

III NODAĻA

Eiropas Ombuda lēmumi un judikatūra

1. Ombuda lēmums slēgt sūdzību 1257/2014/KM

2014. gadā tika iesniegta sūdzība par Parlamentu (1257/2014/KM), kas attiecās uz procesuāliem aspektiem saistībā ar pieteikumu piekļūt virknei dokumentu, kas bija saistīti ar Parlamentam iesniegtiem lūgumrakstiem. Pēc Parlamenta sniegtās atbildes un sūdzības iesniedzēja apsvērumu rūpīgas izskatīšanas Eiropas Ombuds 2015. gada maijā nolēma slēgt šo lietu, nekonstatējot nekādas administratīvas kļūmes.

2. Pārsūdzība tiesā

A) Tiesas spriedumi

Savā 2015. gada 15. jūlija spriedumā Lietā T-115/13 (*Dennekamp/ Parlaments*) Vispārējā tiesa daļēji atcēla Parlamenta 2012. gada 11. decembra lēmumu, ar kuru tas atteica piekļuvi sarakstam ar to Eiropas Parlamenta deputātu vārdiem, kuri ir brīvprātīgās papildu pensiju shēmas dalībnieki, pamatojot šo lēmumu ar nepieciešamību aizsargāt personu privāto dzīvi un neaizskaramību saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Tiesas procesa rezultātā Vispārējā tiesa apstrīdēto lēmumu atcēla tikai tiktāl, cik ar to ir atteikta piekļuve „to deputātu vārdiem, kuri ir Parlamenta papildu pensiju shēmas dalībnieki un kuri kā Parlamenta plenārsēdes dalībnieki faktiski piedalījās balsojumos par papildu pensiju shēmu, kas notika 2007. gada 24. aprīlī, 2008. gada 22. aprīlī un 2012. gada 10. maijā”.

Lai izpildītu spriedumu, Parlaments piešķīra publisku piekļuvi trim dokumentiem, kuros bija atspoguļoti rezultāti, kas gūti, balsojot pēc saraksta (grozījumi un galīgais lēmums) par papildu pensiju shēmu Parlamenta 2005. finanšu gada, 2006. finanšu gada un 2010. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanas kontekstā (balsojumi notika attiecīgi 2007. gada 24. aprīlī, 2008. gada 22. aprīlī un 2012. gada 10. maijā).

B) Jaunas lietas

2015. gadā Tiesā pret Parlamentu tika ierosinātas trīs jaunas tiesvedības:

1) *Lietā T-540/15 — Evropāiki Dynamiki/ Parlaments (publiskā iepirkuma procedūras)*. Tiesvedību Vispārējā tiesā 2015. gada martā ierosināja IT pamatlīguma ITS08 (Ārējo pakalpojumu sniegšana IT dienestiem) līgumslēdzējs pēc tam, kad Parlaments 2015. gada 13. februārī pieņēma lēmumu, kurā bija atteikta publiska piekļuve visiem Eiropas Parlamenta izsludinātajiem pieprasījumiem iesniegt cenas piedāvājumus attiecībā uz visām pamatlīguma daļām, tostarp arī to tehniskajiem pielikumiem.

Parlamenta atteikums tika pamatots ar nepieciešamību aizsargāt sabiedrisko drošību, personu privāto dzīvi un neaizskaramību, trešo pušu komerciālās intereses un lēmumu pieņemšanas procesu. Turklāt Parlaments norādīja arī uz pārmērīgi lielo administratīvo slogu, ko rada šis pieteikums, kas attiecas uz aptuveni 1500 dokumentiem, kuri būtu jāatlasa

no 10 000 dokumentiem, kas kopā veido 18 000 lappušu teksta, kas ir jāizvērtē, lai šos dokumentus varētu publiskot;

2) Lieta T-540/15 — De Capitani/ Parlaments (dialoga dokumenti). Tiesvedība Vispārējā tiesā tika ierosināta 2015. gada septembrī pēc tam, kad Parlaments 2015. gada 8. jūlijā pieņēma lēmumu piešķirt tikai daļēju publisku piekļuvi diviem daudzaiļu dokumentiem, kas attiecas uz gaidāmajām iestāžu sarunām par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai un apmācībai (Eiropolu);

3) Lietas T-639/15 līdz T-666/15 — Žurnālisti/ Parlaments (EP deputātu pabalsti un izdevumi). Vispārējā tiesā 2015. gada novembrī tika ierosinātas 29 tiesvedības, reaģējot uz Parlamenta lēmumiem atteikt publisku piekļuvi visiem apliecinājumiem dokumentiem, kas attiecas uz deputātu izdevumiem un pabalstiem, pamatojot šos lēmumus ar personu privātās dzīves un neaizskaramības aizsardzības apsvērumiem.

Noslēguma piezīmes

Parlamenta aktīvi veiktie pasākumi palīdz uzlabot tās informācijas kvantitāti un kvalitāti, kas sabiedrībai tiek izplatīta ar interneta starpniecību. Šie pasākumi ir Parlamenta pārredzamības politikas stūrakmens.

I nodaļā sniegtie dati liecina, ka Parlamenta dokumentu publiskais reģistrs ir kļuvis par nozīmīgu instrumentu, kas iedzīvotājiem ļauj ciešāk un aktīvāk sekot līdzi Parlamenta darbam, tādējādi stiprinot demokrātisko sistēmu. Pastāvīgi palielinās to dokumentu skaits, kuriem nodrošināta tieša piekļuve, un pārredzamība attiecībā uz Parlamenta kā lēmumpieņēmēja nozīmi tiek pastāvīgi uzlabota un attīstīta.

Kopējais dokumentu piekļuves pieteikumu skaits 2015. gadā palielinājās. Palielinājās arī pieteikumu sarežģītības pakāpe. Straujais to pieteikumu skaita pieaugums, kuros prasīta piekļuve lielam vai nenoteiktam dokumentu skaitam, ir sagādājis Parlamentam jaunu izaicinājumu — nodrošināt pienācīgu līdzsvaru starp divu veidu sabiedrības interesēm: lēmumu pieņemšanas procesa pārredzamību un efektivitātes un labas pārvaldības principu.